
Souhrnná teritoriální informace Středoafriická republika

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Abuji (Nigérie) ke dni 10. 1. 2020
10:05

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.12)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.16)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.19)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.20)
7. Kontakty (s.27)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Středoafriická republika je suchozemským státem bez přímého přístupu k moři. Rozloha: 622 984 km². Sousedí s Kamerunem 797 km, Čadem 1197 km, KDR 1577 km, KR 467 km a Súdánem 175 km a Jižním Súdánem 990 km. Klima je tropické. Horká období sucha, vlhká teplá období dešťů. Administrativně je SAR rozdělena na 14 prefektur, 2 ekonomické prefektury a jednu oblast (commune):

Bamingui-Bangoran, Bantuj (hlavní město), Basse-Kotto, Haute-Kotto, Haut-Mbomou, Kemo, Lobaye, Mambere-Kadei, Mbomou, Nana-Grebizi, Nana-Mambere, Ombella-Mpoko, Ouaka, Ouham, Ouham-Pende, Sangha-Mbaere a Vakaga. Politickým i ekonomickým centrem je hlavní město Bangui (cca 750 000 obyv.). Další větší města: Bimbo 250 000 obyv., Berbérati 105 000 obyv.

Bývalá francouzská kolonie Ubangi-Shari se stala Středoafriickou republikou po získání nezávislosti v roce 1960. Od tohoto roku země prošla mnoha vojenskými převraty i obdobím císařství. V současné době je SAR je unitární republikou praktikující prezidentský systém moci s existencí více politických stran. Prezident je podle ústavy volen v přímých volbách na pět let.

Zákonodárná moc je ústavou svěřena jednokomorovému Národnímu shromáždění, kde zasedá 105 poslanců, jeho členové jsou voleni dvoukolovým všelidovým hlasováním na pětileté funkční období (pro zvolení v prvním kole je potřeba nad 50 % hlasů, v druhém rozhoduje prostá většina mezi nejsilnějšími dvěma kandidáty).

Ústava byla schválena referendem dne 5. 12. 2004, upravena v roce 2010. Krize 2012 – 2015 však ústavní vývoj přerušila (platnost ústavy byla zastavena) a v současné době se připravuje text nové ústavy. Hlavní politické strany: Národní konvergence (KNK), Hnutí za osvobození středoafriického lidu (MLPC), Liberální demokratická strana (PLD), Středoafriické demokratické shromáždění (RDC), Aliance pro demokracii a pokrok (ADP).

Bývalá francouzská kolonie prošla obdobím vojenských vlád, císařstvím Jeana-Bédela Bokassy a desetiletím formálně demokratické vlády Ange-Félix Patassého. Ten byl v roce 2003 za účasti Francie a Čadu svržen prezidentem Françoisem Bozizem. Civilní vláda byla obnovena v roce 2005, období nestability však nadále pokračovalo. Vojenským převratem skončilo několikaměsíční napětí ve Středoafriické republice (SAR). V neděli 24. března 2013 obsadili vzbouřenci pod vedením Michela Djotodii hlavní město Bangui. Prezident François Bozizé uprchl do Kamerunu a Djotodia jmenoval sám sebe na jeho místo. Takto se ujal moci za podpory koalice tvořené zástupci opozice, vzbouřenci i příznivci bývalého prezidenta.

Dne 10. ledna 2014 byl Michel Djotodia nucen odstoupit ze své funkce pro naprostou neschopnost řídit zemi, která se během roku propadla do občanské války. Oddíly Séléka se osamostatnily a začaly terorizovat převážně křesťanskou část obyvatelstva. Jako reakce se vytvořily milice anti-balaka, které původně měly chránit napadené obyvatele, nakonec však způsobily exodus velké části muslimského obyvatelstva země a v metodách a teroru se nelišily od Séléky.

Prozatímní prezidentka Catherine Samba – Panza se ujala úřadu 21. ledna 2014 a setrvala v něm až do chvíle, než se moci chopil 31. března 2016 prezident Faustin Archange Touadéra, který byl zvolen ve svobodných volbách na jaře 2016. Tím se symbolicky uzavřela nehezká kapitola středoafriických dějin. Vyhráno však dosud není. V zemi působí mírová mise OSN, teprve nyní se stahují francouzské jednotky operace Sangaris. Na mnoha místech stále je stále střetávají příslušníci ex-Séléka a ex-anti-balaka. I v hlavním městě stále dochází k nábožensky podmíněnému násilí. Zemi pomohla návštěva papeže Františka I. a následné jmenování prvního středoafriického kardinála Dieudonného Nzapalaingu.

Stabilita Středoafriické republiky (SAR) byla po celý rok 2018 křehká a bohužel se nezdá, že by měl jít v nadcházejícím období vývoj lepším směrem. Nedojde-li k převratu, či nové eskalaci násilí, lze předpokládat, že prezident Faustin-Archange Touadéra, který byl do čela státu zvolen v roce 2016, zůstane u moci. Stojí za ním relativní většina politického establishmentu i mezinárodního společenství, se kterým velmi vstřícně spolupracuje a které zemi dodává rozsáhlou finanční podporu.

Bezpečnostní situace se výrazně zhoršila na sklonku roku 2016. Krize zasáhla zemi dva roky po konci občanské války 2013-14 mezi křesťanskými milicemi Anti-balaka a muslimskými ozbrojenci Séléka. Etnicky a religiózně podbarvené násilí, které v roce 2013 svrhlo prezidenta François Bozizeho, bylo mimo jiné živeno mocenskými zájmy z Čadu a Súdánu. Vojenským převratem v SAR v březnu 2013 uchwátí moc Michela Djotodii za podpory koalice tvořené zástupci opozice, vzbouřenci i příznivci bývalého prezidenta. Brzy se však v zemi rozhořela krize, která pohltila i jeho režim. V únoru 2016 proběhly svobodné volby, v nichž zvítězil stávající prezident Touadéra a převzal moc od přechodné vlády prezidentky

Catherine Samba-Panzy, která zemi řídila od ledna 2014.

Země se začala vzpamatovávat z přestálého konfliktu, nicméně již v říjnu 2016 se rozhořely nové střety mezi příslušníky povstaleckých skupin. Jednalo se o boj o moc a kontrolu nad nerostným bohatstvím země (hl. zlata a diamantů) mezi ozbrojenými skupinami, včetně dvou frakcí byší Séléky – Lidového frontu pro obnovu Středoafriické republiky (Front populaire pour la renaissance de la Centrafrique - FPRC) a Mírové unie pro Středoafriickou republiku (Unie pour la paix en Centrafrique - UPC). O rok později, v říjnu 2017, se frakce FPRC a UPC znovu koordinovaly, čímž zefektivnily diverzní akce a sjednotily se při pašování zbraní. Konflikt se znovu proměnil v boj mezi muslimy a křesťany.

Mezinárodní partneři jsou motivováni k poskytnutí finanční a strategické podpory na bezpečnostní stabilizaci země zejména ekonomicky, humanitárně, ale i snahou, kterou vyvíjí demokraticky zvolená vláda v čele s prezidentem Touadérou. Počátkem listopadu francouzský ministr zahraničních věcí Jean-Yves Le Drian přislíbil finanční podporu národních bezpečnostních složek SAR ve výši 24 mil. EUR. Reálně je však moc vlády územně i pravomocně velmi omezená, což brzdí distribuci finančních subvencí stran EU, OSN i Světové banky. Z evropských hodnostářů zemi v loňském roce navštívil portugalský prezident Marcelo Rebelo de Sousa. Blízko má SAR nadále k Vatikánu, který se rovněž angažuje v řešení krize (papež František během své první africké cesty v roce 2015 zavítal právě do Bangui).

Novým hráčem na poli zahraniční politiky SAR je Rusko. V prosinci 2017 obě země podepsaly dohodu o posílení diplomatické, hospodářské a vojenské spolupráce, jejímž cílem je především obnova FACA a to jak po stránce vybavení armády, tak po stránce vojenského výcviku. Do SAR byli vysláni vojenští instruktoři a 170 poradců; od ledna 2018 již do země dorazilo 9 zásilek zbraní. V květnu 2018 se na okraji Mezinárodního ekonomického fóra v Sankt Petěrburgu jednal Faustin-Archange Touadéra s prezidentem Putinem i zaminirem Lavrovem. Rusové se zajímají též o spolupráci v oblasti těžby nerostů v SAR. Byť Touadéra na prosincovém setkání s představiteli Delegace EU v Bangui zdůraznil, že je pro něj EU hlavním partnerem, očekává se, že se v příštích letech vojenská spolupráce mezi oběma zeměmi dále prohloubí.

Vliv regionálních partnerů na vnitrostátní záležitosti SAR je neoddiskutovatelný. Neaktivnější v tomto směru dlouhodobě zůstává Čad, který se snaží ovlivňovat zákulisní hry středoafriické vlády. Ostatní partneři, tedy Konžská republika, Kamerun a Gabon, budou pravděpodobně i nadále držet společnou linii politické podpory vlády, nikoliv však z nezištných důvodů – porézní hranice nestabilní země jim přináší mnoho potíží. Z toho důvodu také poskytují nejvíce vojáků mírovým sborům MINUSCA. Přítomnost zahraničních vojáků je však zároveň jedním ze zdrojů napětí v zemi, v minulosti proti nim byla vznesena obvinění ze sexuálních násilností i jiných hrubých porušení lidských práv. Řada z nich byla následně prokázána. Mezinárodní společenství (především AU, OSN, EUTM-SAR, Francie, USA a Rusko, ale též regionální partneři) se výrazně angažuje ve vyjednávání příměří mezi povstaleckými frakcemi a legitimní vládou. Přes četné pokusy však v průběhu roku 2018 nedošlo k žádnému posunu. V červenci přizval prezident Touadéra šéfy povstaleckých a ozbrojených skupin ke kulatému stolu. Velitelé vyjádřili nedůvěru Touadérovi i MINUSCE, jelikož záruky své beztravnosti nevnímají jako dostatečné. Za podpory Súdánu a Ruska se podařilo zorganizovat jednání v Chartúmu 27. srpna 2018, nicméně ani tato iniciativa nepřinesla kýžené plody.

Mírovou dohodu mezi vládou a 14 ozbrojenými skupinami se podařilo podepsat dne 6. února 2019. Středoafriický prezident vyzdvihl mezi hlavními elementy dohody: klid zbraní, ustanovení inkluzivní vlády, vytvoření smíšené soudní komise, která nebude respektovat principy beztravnosti, smíšené vojenské jednotky FACA a ozbrojenců, znovuoústavení státu napříč celým územím a jeho následná decentralizace, dodržování lidských práv a podpora rozvojových a infrastrukturních projektů. Je otázkou, bude-li dohoda implementována lépe než její předcházející pokusy.

Středoafriická republika je členskou zemí Hospodářské a celní unie zemí střední Afriky (CEMAC - Communauté économique et monétaire de l'Afrique centrale), členy CEMAC jsou Kamerun, Čad, Gabon, Konžská republika a Rovníková Guinea). CEMAC byla vytvořena v roce 1994 a je součástí širšího celku – „Hospodářského společenství středoafriických států“ (ECCAS; navíc sem patří Burundi, Rwanda, Angola, KDR a Demokratická republika Svatého Tomáše a Princova ostrova). Unie je však funkční jen omezeně, existuje nerovnováha mezi pozicemi bohatších a chudších členských států. Uvnitř CEMAC platí například i dohoda

o volném pohybu osob v rámci všech členských zemí, v praxi však není aplikována. viz rovněž: www.cemac.int. SAR je členskou zemí rovněž organizace The Community of Central African, Caribbean and Pacific States (EACPS).

SAR patří do skupiny nejchudších vysoce zadlužených zemí bez přístupu k moři, hovoří se o ní jako o tzv. „zhrouteném státu“. Hospodářství je těžce poškozeno krizemi a boji mezi jednotlivými ozbrojenými skupinami (často se bojuje o kontrolu nad surovinovými zdroji) a katastrofální ekonomickou správou. Země se vedle bezpečnostních problémů potýká

s mnoha dalšími problémy – rozpadem státní správy a právního systému, humanitární krizí, stovkami tisíc vnitřních uprchlíků, zcela zanedbanou infrastrukturou, nepříznivým investičním a podnikatelským klimatem, velkou korupcí, negramotnou pracovní silou, které její ekonomický rozvoj dále brzdí.

Těžební průmysl:

Ropa: Podle dosavadních informací je nadějných pět oblastí na severu země u hranic

s Čadem, kde v roce 2012 zahájila průzkum čínská společnost CNPC. Odhadované zásoby jsou 1 mld. barelů.

Ostatní nerostné suroviny: francouzská Areva prováděla průzkum na ložiska uranu Bakouma, těžba nebyla z bezpečnostních i finančních důvodů zahájena. Zlato se těží tradičním způsobem v malých objemech. Produkce surových diamantů byla v roce 2012 odhadována na 500 000 karátů. Vláda ale těžební oblasti nekontroluje a část vytěžených diamantů je vyvážena ilegálně. V roce 2013 byla SAR vyloučena z Kimberleyského procesu a nesmí (oficiálně) diamanty vyvážet. Kimberley Process částečně zrušilo zákaz vývozu diamantů ze země v roce 2015, ale přetrvávající nejistota bude bránit tomu, aby HDP dosáhla své úrovně před rokem 2013.

Stavebnictví: Prozatím nevýznamné, na tvorbě HDP se podílí cca 4%. Výstavba infrastruktury (v současné době pozastavená) je z převážné části financována mezinárodními donory.

Zemědělství: Samozásobitelské zemědělství spolu s těžbou dřeva zůstává nadále páteří středoafriické ekonomiky a zaměstnává více než 70% obyvatel. Podílí se 54% na tvorbě HDP. Pěstuje se bavlna, káva, tabák, maniok, jam, kukuřice, cukrová třtina a banány. Chová se zejména hovězí dobytek, v menší míře ovce, vepř a drůbež. 30% území je stále ještě pokryto tropickými pralesy. Vývoz dřeva představuje cca 50% hodnoty veškerého vývozu země a poplatky za licence a vývoz dřeva představují významný zdroj příjmů státu. SAR podepsala v roce 2011 dohodu, která měla zabránit vývozu ilegálně těženého dřeva do zemí Evropské unie. Udělování licencí, ale i ochrana lesa je řízena zákonem Régime forestier. Vývoz dřeva, který je v současnosti nejvýznamnějším zdrojem příjmů státního rozpočtu, je limitovaný špatnou dopravní infrastrukturou a průjezdností komunikace Bangui – Douala.

Služby: Sektor je velmi málo rozvinutý (zejména veřejné služby), na tvorbě HDP se podílejí cca 32%. Největší částí odvětví služeb zůstávají prosté velkoobchodní a maloobchodní služby, dále doprava a logistika pro regionální obchod a spoje. Rozvíjí se telekomunikace, třebaže jejich služby jsou drahé a počet uživatelů omezený. Turistika v zemi prakticky neexistuje, bankovní sektor malý. Služby v následujících letech porostou, hlavní roli budou hrát telekomunikace a bankovníctví.

Infrastruktura: Je již tradičně nejslabším článkem ekonomiky - je velmi špatná i ve srovnání s ostatními rozvojovými zeměmi. Páteř dopravní sítě tvoří cesty a silnice, kterých je celkem asi 25 000 km, z nichž pouhých 650 km je zpevněných (asfaltových). Převážnou část silniční sítě tedy dosud tvoří prašné silnice, zbytek „silnic“ jsou pouze neudržované (v dešťové sezóně většinou nesjízdné) cesty. Základní dopravní tepnou je silnice Douala – Bethoua – Bangui, kterou je SAR z větší části zásobována. V zemi je 2800 km vodních cest (zejména řeka Ubangi a její přítoky), řeky jsou splavné zejména v období dešťů, železnice neexistuje.

V zemi jsou tři říční přístavy (významný je pouze v Bangui – 350 000 tun). Je zde 40 letišť, z toho 2 se zpevněnou přistávací dráhou. Mezinárodní letiště je pouze v Bangui. Z Evropy sem pravidelně létá pouze společnost Air France (1x týdně). Letecké spojení se zahraničím zajišťují i Ethiopian Airlines, Kenya Airways, Royal Air Maroc a některé další africké lokální linky (ASKY, Camair Co.). Vnitrostátní dopravu zajišťuje společnost MINAIR, nepravidelně i Via Air a Lapara. Roční výroba elektřiny činila pouhých 150 mil. kWh, přesto tato kapacita stačila pokrýt plně domácí spotřebu elektrické energie v této zemi (148 mil. kWh). Současná krize se ale podepsala i na stavu infrastruktury – dodávky elektřiny (a tím i vody) v Bangui jsou velmi chaotické a prakticky nedostupné, používání generátorů omezené (nedostatek PHM). Na venkově nejsou dostupné vůbec. Úroveň telefonizace je v SAR velmi nízká, telekomunikační služby jsou velmi drahé. Pomalu se rozvíjí mobilní síť. V současné době poskytují služby 4 operátoři (Telecel, Moov, Nationlink a Orange). V zemi je provozována jediná státní televizní a rozhlasová stanice (RNC), uděleny byly dvě licence na soukromé TV stanice. Vysílá nicméně několik soukromých rozhlasových stanic.

Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc:

SAR, která patří do skupiny nejméně rozvinutých zemí s nízkým příjmem, zůstává velkým příjemcem zahraniční humanitární a rozvojové pomoci, na které je zcela závislá. V roce 2013 přijala SAR pomoc ve výši 189 mil. USD, největšími donory byla EU (38 mil. USD), Francie (27 mil. USD), USA (19 mil. USD), IMF a Švédsko. Díky krizi byla spolupráce s donory v roce 2013 pozastavena. V květnu 2014 obnovila své programy v zemi Světová banka a MMF, které v rámci Rapid Credit

Facility poskytly půjčku 13 mil. USD. V září pak poskytla Africká rozvojová banka 16 mil Euro a EU 24 mil Euro. V listopadu 2014 proběhla evaluační mise MMF, která rozhodla o další podpoře ve výši 6 mil Euro. V roce 2015 dosáhla celková zahraniční pomoc SAR částky 505 mil USD.

Podkapitoly:

- 1.1. **Oficiální název státu, složení vlády**
- 1.2. **Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)**
- 1.3. **Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.**
- 1.4. **Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let**
- 1.5. **Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba**
- 1.6. **Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)**
- 1.7. **Daňový systém**

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu:

- Středoafriická republika
- francouzsky: République Centrafricaine (RCA)
- anglicky: Central African Republic (CAR)

SAR je unitární republikou praktikující prezidentský systém moci s existencí více politických stran. Prezident je podle ústavy volen v přímých volbách na pět let. Hlavou státu na dobu do voleb v roce 2015 byla Národní přechodnou radou 20. 1. 2014 zvolena přechodná prezidentka Catherine Samba-Panza. Ta setrvala v úřadu až do chvíle, než se moci chopil 31. března 2016 prezident Faustin Archange Touadéra, který byl zvolen ve svobodných volbách na jaře 2016.

Prezident stojí v čele vlády, jmenuje premiéra, se kterým sdílí některé výkonné pravomoci. Vláda je rovněž jmenována prezidentem na návrh premiéra.

Složení vlády:

Předseda vlády: [Simplice Sarandji](#)

Ministři:

Felix Moloua – ekonomie, plánování a spolupráce

Joseph Yakete – obrana

Henri Marie Dondra – finance a rozpočet

Jean Serge Bokassa – vnitro, veřejná bezpečnost a správa teritoria

Charles Armel Doubane – zahraničních věcí, africké integrace a Středoafričanů v cizině Flavien Mbata - spravedlnosti a lidských práv

Leopold Mboli-Fatrane – dolů, energie a vodovodů

Arlette Sombo-Dibele – životní prostředí, udržitelný rozvoj, vody, lesy, lovu a rybolovu Moukadas Noure – školství, vysokého školství a výzkumu

Fernande Ndjengbot - zdravotnictví

Honore Feizoure – zemědělství

Yerima Youssoufa Mandjo – chovu a zdraví zvířat

Abdoulaye Moussa – práce a sociálních věcí

Theodore Jousso – dopravy

Silvère Ngarso – mládež a tělovýchova

Justin Gournu-Zacko – pošta a telekomunikace

Virginie Baikoua – sociálních záležitostí a národního usmíření

Gisele Pana – umění, turismus, kultura a frankofonie

Come Hassane – obchodu a průmyslu

Charles Paul Lemasset Mandya – komunikace a informace

Bertrand Touaboy – národní podniky, řemesla a SME

Jean-Christophe Nguinza – generální vládní tajemník pro vztahy se státními úřady a hodnocení veřejných politik

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

- Počet obyvatel: 4,9 – 5,2 mil. (odhad 2016).
- Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: cca 2 mil.

- Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení
- Roční přírůstek obyvatel: 2,11% (údaj z roku 2015).

Věková struktura:

- 0-14 let: 40,6 %
- 15-64: 55,8 %
- 65 a více: 3,6 %

Národnostní složení: Nejsilněji zastoupeným etnikem jsou příslušníci národa Baya (33 %), Banda (27%), Mandija (13 %), Sara (10 %), Mboum (7 %), M'Baka (4 %), Yakoma (4 %) a další.

Náboženské vyznání: převládá lokální přírodní náboženství (35 %), k protestantům se hlásí 25 % obyvatelstva, k římskokatolickému vyznání 25 % a k islámu 15 % obyvatelstva.

Úředním jazykem je francouzština, společným jazykem je i jazyk Sangho. Lokálně se používají další domorodé jazyky.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2014	2015	2016	2017	2018
HDP (mln. USD)	1,803	1,6	1,8	2,0	2,3
růst reál HDP (%)	1,0	4,8	5,2	4,3	4,3
inflace spotřebitelských cen (%)	16,0	8	4	4,1	6,0
Počet obyvatel (mil.)	4,55	4,73	4,9	4,66	4,74
HDP na obyvatele	600	600	700	700	454

v USD					
-------	--	--	--	--	--

Zdroj: EIU, CIA Factbook

SAR patří do skupiny nejchudších a vysoce zadlužených zemí bez přístupu k moři. Hospodářství těžce poškozené boji mezi jednotlivými ozbrojenými skupinami a katastrofální ekonomickou správou se vzpamatovává velmi pomalu. Neustávající násilí brání ekonomické revitalizaci země. V důsledku rozsáhlého exodu během občanské války 2013-14 převážně muslimského obyvatelstva, z větší části drobných obchodníků, došlo k další paralyzaci obchodního sektoru. Země se vedle bezpečnostních problémů potýká také se zcela zanedbanou infrastrukturou, nepříznivým investičním a podnikatelským klimatem, velkou korupcí, nevýkonnou státní správou i negramotnou pracovní silou. SAR má velké zásoby nerostných surovin (diamanty, uran, zlato aj.), její hospodářství ale do velké míry závisí na samozásobitelském zemědělství (poskytuje obživu 70 % obyvatelstva). Země je závislá na pomoci mezinárodních donorů.

Růst reálného HDP v roce 2018 dosáhl 4,3% a do dalších let se neočekává zásadní nárůst, jelikož z důvodu přetrvávající nejistoty se nepředpokládá navrácení uprchlíků a IDPs, a stávající riziková bezpečnostní situace v regionu také nenahrává nastartování ekonomických aktivit.

Těžbu surových diamantů, která byla v roce 2012 odhadována na 500 000 karátů, vláda nemá pod kontrolou a část vytěžených diamantů je proto vyvážena ilegálně. V roce 2013 byla SAR vyloučena z Kimberlejského procesu. Vývoz diamantů ze země byl v roce 2015 částečně uvolněn. Prezident Touadéra stávající stav podrobil, během jednání s představiteli Delegace EU, kritice. Podle jeho mínění situace spíše nahrává nelegálnímu vývozu, ze kterého profitují povstalci a jiné kriminální živly, zatímco vláda získává povolení nezbytná k těžbě jen velmi složitě. Vývoz diamantů je i přes tato omezení nadále motorem určitých hospodářských činností. Sektor služeb, který byl během občanské války zasažen nejvíce, se pomalu zotavuje. Zemědělskou výrobu (dřevo, bavlna a káva jsou hlavní vývozní artikly), která tvoří více než 40% HDP, přes nedávné vládní investice nadále ovlivňuje přetrvávající bezpečnostní nejistota.

Měnovou politiku SAR řídí regionální centrální banka Banque des Etats de l'Afrique centrale (BEAC), která se zaměřuje hlavně na kontrolu inflace a udržování pevné vazby CFA na EUR. Momentální hodnota CFA je 655.96 CFA za € 1 a jeho hodnota se pohybuje v souladu s EUR – USD výkyvy. BEAC přijala opatření na podporu strukturálních úprav ve svých členských státech poté, co došlo k propadu globální ceny ropy v letech 2014-16, což vedlo k prudkému nárůstu zákonných bankovních rezerv a naopak k rychlému nárůstu čerpání devizových rezerv. V reakci na to BEAC zvýšila hlavní úrokové sazby v březnu 2017 o 50 procentních bodů na 2,95%, což vedlo ke stabilizaci inflace v SAR v druhé polovině 2018 na 6%. Na rok 2019 je ale predikováno její zvýšení na 6,4%.

Veřejné finance zůstávají v deficitu, neboť pokračující nestabilita nadále omezuje výkon fiskální politiky. V roce 2018 parlament schválil zvýšení daní z lesnictví a vývozu diamantů, ale provádění dalších daňových opatření v roce 2018 bylo zpožděno. Lze očekávat, že vláda zintenzivní své úsilí o zlepšení výběru daní a zavede další daňové reformy, aby dosáhla na podporu programu MMF. Rovněž budou podniknuty kroky ke zjednodušení sdílení informací mezi celními orgány a ministerstvem financí za účelem maximalizovat příjmy z rostoucích obchodních transakcí. Vláda se rovněž pokusí omezit případy osvobození od daní a daňové úniky. To znamená, že výnosová základna (bez grantů) zůstává poměrně omezená a z důvodu katastrofálních bezpečnostních podmínek a paralyzace samosprávy nelze očekávat zásadní zlepšení. Vláda bude proto nadále velmi závislá na darech zvenčí, ačkoli skutečné vyplácení finanční pomoci bude pravděpodobně omezeno, dokud vláda neprokáže skutečné zlepšení v oblasti fiskální správy, jakož i pokrok při zavádění pětiletého Národního plánu obnovy a budování míru (National Plan for Recovery and Peacebuilding) pro léta 2017-21, který byl vypracován ve spolupráci s donory.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

% HDP	2014	2015	2016	2017	2018
Rozpočtové příjmy	15,5	11,4	12,3	na	na
Rozpočtové výdaje	12,5	14,5	14,1	na	na
Rozpočtová bilance % HDP	-3,0	-3,1	-4,4	-1,0	0,9

Zdroj: OECD

Údaje o příjmech, výdajích a schodku státního rozpočtu se rozcházejí podle zdroje (OECD, IMF), všechny se však shodují v tom, že management státních financí a rozpočtová disciplína v minulosti již tak velmi špatné, se s krizí rozpadly.

Rozpočet na rok 2017 byl stanoven na 237,23 miliardy FCFA (378,33 milionu USD) ve srovnání s 164 miliardami franků FCFA v roce 2016. Příjmy měly dosáhnout 203 miliard FCFA a 237 miliard FCFA.

Rozpočet na rok 2018 byl 219,3 miliard FCFA (přibližně 375 milionů USD), s příjmovým účtem ve výši 161 miliard CFAF (přibližně 289 milionů dolarů) a rozpočtovým deficitem ve výši 48 miliard dolarů.

Rozpočet na rok 2019 je stanoven ve výši 234,8 miliard FCFA, což představuje nárůst o více než 6% oproti 2018.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

mil USD	2014	2015	2016	2017	2018
běžný účet	-129,9	-144	-178	-172,7	-204,4
kapitálový účet	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
finanční účet	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
devizové rezervy	237,1	n/a	n/a	362,7	355,1
veřejný dluh vůči	68,3	65,0	67,2	53,4	48,6

HDP					
zahraniční dluh	n/a	661,9	686,9	779,9	n/a

Údaje v mil. USD

Zdroj: EIU

Očekává se, že po stabilizaci v roce 2018 dojde k opětovnému zrychlení růstu, který bude poháněn lesnictvím, zemědělstvím a těžbou. Rovněž bude podpořena mezinárodní podporou mobilizovanou na projekty v oblasti infrastruktury, zejména v odvětví vodního hospodářství a komunikací. Příkladem může být projekt CAB, který umožní zemi mít v roce 2022 optickou síť a který je financován hlavně AfDB. Země však zůstává jednou z nejchudších na světě a stále nese jizvy humanitární a bezpečnostní krize v roce 2013. Růst bude v tomto křehkém kontextu trpět, neboť odvětví zemědělství - které v roce 2017 představovalo 42% HDP - je postiženo pravidelnými násilnostmi ve venkovských oblastech. Očekává se však, že dřevařský průmysl bude pokračovat ve svém vývoji a bude tvořit téměř polovinu vývozu před zlatem, kávou a bavlnou. Predikce říkají, že díky částečnému zrušení embarga v roce 2016 se bude pokračovat v oživení vývozu diamantů. Domácí poptávka bude i nadále slabá, ovlivněná velkým počtem lidí, kteří prchají ze země. Inflace zůstane v roce 2019 nad úrovní 3% cíle CEMACu a v roce 2019 se bude i nadále zpomalovat. Opět bude poháněna cenami ropy, které budou i nadále vysoké a občasným narušením dodávek spojeným s bezpečnostní situací. Vzhledem k tomu, že frank CFA je indexován na euro, inflace bude rovněž ovlivněna pohyby směnného kurzu euro-americký dolar. Země, která se zavázala k MMF v rámci systému rozšířených úvěrů, se snaží prosazovat fiskální reformy. Toto úsilí vedlo k vyplacení čtvrté tranše úvěrů ze strany MMF v červenci 2018 a očekává se, že v roce 2019 opět povedou k malému přebytku rozpočtu. Výnosy by měly vzrůst, a to jak domácími příjmy, tak rozpočtovou podporou. Země zůstává závislá na mezinárodní pomoci MMF, AfDB, EU a dalších. Očekává se, že poměr veřejného dluhu k HDP bude dále klesat, protože nedoplatky budou splaceny, ale země je i nadále vystavena vysokému riziku nadměrného zadlužení.

Navzdory remitencím od mezinárodních partnerů a expatriotů, které v roce 2018 dohromady představovaly 10% HDP, se očekává, že běžný účet, zejména spojený s deficitem obchodu (16% HDP v roce 2018), bude vykazovat velký deficit. Očekávaný růst vývozu bude kompenzován růstem dovozu, který bude dále zhoršován vysokými cenami ropy. Kromě toho bude vývoz trpět, protože jejich nabídka ovlivňuje nejistotu. Financování běžného účtu bude financováno dotovanými půjčkami od mezinárodních organizací, ať už se jedná o projekt, či nikoliv. Kromě toho se devizové rezervy, sdružené mezi zeměmi CEMAC, začaly znovu budovat a snižovaly tak riziko krize platební bilance.

Zdroj: Coface

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní soustava SAR je kontrolována společnou centrální bankou středoafriických zemí – Banque des Etats de l'Afrique Centrale (BEAC) se sídlem v Yaoundé. Ta dozírá na činnost bank i v ostatních pěti členských zemích středoafriického integračního seskupení (Kongo, Čad, Gabon, Kamerun a Rovníková Guinea). Centrální banka BEAC emituje oběživo a dozírá na likviditu uvnitř středoafriické měnové zóny, ve své monetární politice v zásadě kopíruje rozhodnutí Evropské centrální banky. V roce 1993 vytvořily dále členské země BEAC nadnárodní instituci bankovního dozoru – COBAC (Commission Bancaire de l'Afrique Centrale), která má zvláštní pravomoci pro regulaci činnosti a dodržování disciplíny u všech bankovních institucí integračního seskupení CEMAC. Jako všichni ostatní signatáři smlouvy o vytvoření zóny

CFA-franku v Africe (1948) je SAR rovněž povinná držet alespoň 60 % svých zahraničních rezerv na účtu „compte d'operation“, spravovaném v Paříži. Bankovní systém SAR je malý a těžce postižený krizí.

V zemi působí čtyři **komerční banky**:

- Banque Populaire Moroco Centrafricaine
- Ecobank
- Banque Sahélo-Saharienne pour l'investissement et le Commerce Centrafrique
- Commercial Bank Centrafrique

1.7 Daňový systém

Daňový systém SAR se pouze zvolna přizpůsobuje jednotnému systému v rámci zemí CEMAC, je stále velmi komplikovaný a díky vysoké korupci (a výběru do vlastní kapsy) jsou velmi časté daňové úniky. Celní a berní úřady přestaly během krize v roce 2013 plnit svoji funkci, v současné době je jejich činnost obnovena pouze částečně. Dochází ke dvěma extrémům, buď podnikatel díky působení v neformálním sektoru neplatí žádné daně, legálně působící podniky naopak platí přehnaně vysoké daně. Hlavním zdrojem daňových příjmů jsou společnosti těžící dřevo.

Oficiální daňový systém tvoří následující základní přímé a nepřímé daně a sociální pojištění

zaměstnanců:

1. Daň z příjmu fyzických osob je progresivní podle příjmu v pásmu 10 – 50%,
2. Daň podniková – 30 % nebo 1% z obrátu
3. Daň z přidané hodnoty (TVA) – 19 %

Podnikání je zatíženo řadou dalších plateb a odvodů (daň z nemovitostí 15 %, daň za učně 2 %). Zaměstnavatel přispívá 19 % platu na sociální pojištění zaměstnance. Zákon o investicích rozlišuje zvýhodněný režim pro podniky investující více než 0,1 mld. FCFA, podniky investující 0,1 – 1 mld. FCFA a velké investory (investice vyšší než 1 mld. FCFA). Noví investoři mohou v závislosti na zařazení do privilegovaného režimu získat různé daňové výhody (nulová podniková daň až po dobu 5 let), mohou bezcelně dovážet po určitou dobu zařízení a materiál, mohou rychleji odpisovat a snižovat daňový základ za investice do vzdělání zaměstnanců, výzkumu, výstavby infrastruktury; další úlevy mají podniky působící v odlehlých oblastech. Speciální daňový režim mají ropné a těžební firmy (code minier, code petrolier) a firmy těžící dřevo (code forestier) www.droit-afrique.com.

Podrobné informace viz: www.doingbusiness.org, www.izf.net, www.droit-afrique.com, www.taxrates.cc

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2014	2015	2016	2017	2018
vývoz FOB	107,1	70,5	77	147,1	159,5
dovoz FOB	216,5	360,5	375,3	438,6	512,1
saldo	-109,4	-290	-298,3	-291,5	-352,6

Údaje v mil. USD

Zdroj: EIU

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Hlavní dovozní partneři v roce 2017: Francie 17,1%, USA 12,3%, Indie 11,5%, Čína 8,2%, Jihoafrická republika 7,4%, Japonsko 5,8%, Itálie 5,1%, Kamerun 4,9%, Nizozemsko 4,6%.

Hlavní exportní partneři v roce 2017: Francie 31,2%, Burundi 16,2%, Čína 12,5%, Kamerun 9,6%, Rakousko 7,8%.

Hlavní dovozní partneři v roce 2018: EU 28 42,8%, Kamerun 9,6%, Egypt 8,3%, Čína 7,4% a USA 5,4%.

Hlavní exportní partneři v roce 2018: EU 28 - 55,8%, Bangladéš 24,3%, Čína 7,4%, Benin 5,6% a Čad 2,6%.

2.3 Komoditní struktura

V exportu dominují dřevo a diamanty (jejich vývoz je nyní zastaven), dále se v malém množství vyváží bavlna, tabák a káva. Dováží se zejména PHM, potraviny, textil, veškeré stroje a dopravní prostředky, elektrické spotřebiče, výrobky chemického průmyslu, léčiva.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V SAR prozatím neexistují.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice byly v roce 2013 prakticky zastaveny, podle UNCTAD a Heritage Foundation nepřevýšily v roce 2013 a 2014 1 mil. USD. Potrvá desetiletí, než se investoři do země vrátí.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Pozn. za současné bezpečnostní, právní a finanční krize uvádíme spíše pro informaci. Vysoce rizikové prostředí bude zahraniční investory i nadále odrazovat a příliv zahraničních investic bude velmi omezený. Světová banka hodnotí zdejší podnikatelské prostředí velmi kriticky - SAR obsadila 187 místo ze 189 hodnocených zemí. Praktickými překážkami jsou bezpečnost (vláda značnou část území nekontroluje), velmi špatná infrastruktura (elektřina, voda, PHM), vysoké dopravní náklady, rigidní a malý pracovní trh, negramotnost a nedostatek kvalifikovaných sil, rozpadlý a nefunkční soudní systém, který není schopen investora ochránit, nevyvnutitelnost smluvních závazků, nadměrná byrokracie, korupce a nedostatek transparentnosti.

Dne 1. ledna 1998 vstoupila v platnost dohoda mezi 15 africkými zeměmi měnové CFA-zóny (a Guineou), nazvaná OHADA (Organisation pour l'Harmonisation du Droit des Affaires en Afrique), která podporuje rozvoj afrického hospodářského společenství, společnou obchodní politiku a garantuje obchodníkům a investorům právní jistotu a kompatibilitu.

Vláda formálně deklaruje politiku otevřené ekonomiky a volného trhu. Vlastnická práva jsou chráněna zákonem (Charte des investissements), který zaručuje ochranu všem subjektům. Mezi zahraničními a domácími subjekty podle zákona není rozdíl, cizí státní příslušníci ale jsou cílem šikany. Zákon o investicích (www.droit-afrique.com), rozlišuje zvýhodněný režim pro podniky investující více než 0,1 mld F CFA, podniky investující 0,1 – 1 mld FCFA a velké investory (investice vyšší než 1 mld. FCFA). Noví investoři mohou v závislosti na zařazení do privilegovaného režimu získat různé daňové výhody (nulová podniková daň až po dobu 5 let), mohou bezcelně dovážet po určitou dobu zařízení a materiál, mohou rychleji odpisovat a snižovat daňový základ za investice do vzdělání zaměstnanců, výzkumu, výstavby infrastruktury; další úlevy mají podniky působící v odlehých oblastech.

Zahraniční i domácí společnosti mohou zakládat a vlastnit firmu, investoři mohou založenou firmu prodat, převést, mohou repatriovat příjmy a zisky. Článek 10 připouští vyvlastnění, ovšem za podmínky odpovídající kompenzace. Pro investory neexistují žádné podmínky týkající se nutnosti vytvářet zisk, kupovat přednostně místní zboží, vyvážet určité procento produkce nebo nutnosti investovat do určité oblasti, časové omezení zahraničního podílu nebo povinného transferu technologií. Investice do ropného, důlního průmyslu a těžby dřeva se řídí zvláštními zákony (Code minier, Code petrolier) a firmy těžící dřevo (Code forestier) www.droit-afrique.com. Neexistují žádná zvláštní omezení na převod peněz do nebo ze SAR.

3. Vztahy země s EU

EU je v SAR nejvýznamnějším donorem - v rámci 10. EDF (2009 – 2013), ze kterého mohla SAR čerpat celkem 138 mil. Euro (obálka A) a 4,8 mil. Euro (obálka B). 10. EDF byl vedle přímé rozpočtové podpory zaměřen na dobrou správu věcí veřejných (stabilizaci institucí), podporu rozpočtu a výstavbu infrastruktury. EU rovněž poskytuje rozsáhlou humanitární pomoc - v září 2014 24 mil. Euro. 1. 4. 2014 vyslala EU do SAR v rámci stabilizační mise EUFOR-RCA 700 mužů. Mise měla skončit ke konci roku 2014, vzhledem ke zpoždění přípravy voleb byla prodloužena do poloviny roku 2016. Zároveň byla zahájena diskuse o transformaci této mise na policejní misi PSDC. V SAR stále dominuje francouzský vliv, do poloviny roku 2016 zde bylo také umístěno cca 2000 francouzských vojáků v rámci operace Sangaris.

Evropská unie patří k hlavním mezinárodním podporovatelům a donorům SAR. V zemi působí Transformační mise EU (EUTM-SAR) a prezident Touadéra vede aktivní a pravidelný dialog s Delegací Evropské unie v Bangui i na bruselské úrovni. V červenci 2018 přislíbila EU 20 mil. EUR na reformu bezpečnostních složek země, logistiky a infrastruktury v Bangui.

Na konferenci v Bruselu v listopadu 2016 se mezinárodní dárci zavázali poskytnout nebývalé množství 2,06 miliard EUR na podporu Středoafriické republiky s tím, že Evropská unie poskytne v rámci 11.EDF 409 milionů EUR v období let 2016 až 2020.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Délégation de l'Union européenne au en République centrafricaine

Avenue Barthélémy BOGANDA, B.P. 1298 – Bangui (RCA)

Tel: +236 75.20.29.24

E-mail: delegation-central-african-rep@eeas.europa.eu

Web: www.eeas.europa.eu

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Země EU dovezly v roce 2017 ze SAR zboží za 12 milionů EUR a vyvážely zboží za 95 milionů EUR. Země EU dovezly v roce 2018 ze SAR zboží za 14 milionů EUR, zboží vyvezly za 99 milionů EUR.

Další informace:

- Trade EC Europa
- MADB

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

EU je v SAR nejvýznamnějším donorem - v rámci 10. EDF (2009 – 2013), ze kterého mohla SAR čerpat celkem 138 mil. Euro (obálka A) a 4,8 mil. Euro (obálka B). 10. EDF byl vedle přímé rozpočtové podpory zaměřen na dobrou správu věcí veřejných (stabilizaci institucí), podporu rozpočtu a výstavbu infrastruktury. EU rovněž poskytuje rozsáhlou humanitární pomoc. Na konferenci v Bruselu v listopadu 2016 se mezinárodní dárci zavázali poskytnout nebývalé množství 2,06 miliard EUR na podporu Středoafriické republiky s tím, že Evropská unie poskytne v rámci 11.EDF 409 milionů EUR v období let 2016 až 2020.

Další informace: www.eeas.europa.eu.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Vzájemné hospodářské vztahy jsou velmi omezené a nepravidelné. Za současné krize nelze hovořit o perspektivách trhu. Trh SAR je malý a postižený krizí a kupní síla převážné většiny obyvatel je velmi nízká. Vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMACu, zejména Kamerun, odkud se většina zboží do SAR dováží. České zboží se na trhu setká s velmi silnou francouzskou konkurencí, rychle rostoucími dovozy levného čínského zboží. Vzájemné hospodářské vztahy jsou proto velmi omezené a nepravidelné.

Po uklidnění bezpečnostní situace a finanční stabilizaci země by mohly být perspektivní potravinářské výroby, domácí potřeby všeho druhu, bižuterie, sklo a porcelán, chemikálie, hnojiva, telekomunikační zařízení, zařízení na rafinaci ropy, těžební zařízení a stavební stroje, strojní zařízení (i repasované), jednoduché strojní vybavení dílen, zemědělské stroje, zavlažovací systémy a úprava vody, automobily (i ojeté), ošacení (včetně second-handu), pneumatiky, generátory, solární panely atd. V dlouhodobé perspektivě pak zařízení na zpracování produktů zemědělského sektoru. Úspěch by mohla mít nabídka subdodávek pro zahraniční společnosti působící v SAR na poli průzkumu a využití zásob nerostných surovin.

Kromě české firmy PK Horsia usilující o vybudování pivovaru v hlavním městě, výstavbu obytných sociálních domů a studie proveditelnosti výstavby hydroelektrárny na řece Lobaye se také v zemi aktivně angažuje přední česká textilka a nejvýznamnější český vývozce do subsaharské Afriky - VEBA, pro které je spolupráce s tímto regionem stěžejní a která se aktivně angažuje i v jiných státech regionu, např. módními přehlídkami svých výrobků. V souvislosti s oboustranně výhodnou obchodní spoluprací jsou aktivity českých podniků, jako jsou výše zmiňované, vysoce ceněny a podporovány.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	Vývoz	Dovoz	Obrat	Saldo
2014	156	394	550	-238
2015	773	35	807	-738
2016	306	309	615	-3
2017	9	35	44	26

2018	11	4	15	7
------	----	---	----	---

Údaje v tis. USD

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Obchodní výměna se Středoafriickou republikou je více méně symbolická. V roce 2018 činil dovoz do ČR 85 tisíc Kč, vývoz 253 tisíc Kč. Hlavními vývozními komoditami byly silniční tahače, sejfy, reklamní tiskoviny trička, papírové tácky, vodka a šumivá vína. Dovážely se rajčata, bílé víno a malířské tmely.

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

ZÚ neeviduje žádnou výměnu v oblasti služeb.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Neexistují, ZÚ v minulosti zaznamenal zájem jedné české firmy o působení v SAR. Nejperspektivnější odvětví pro investice: V současné době neexistují. Po stabilizaci situace budou perspektivní těžba nerostných surovin, energetika (včetně solární a větrné), infrastruktura, telekomunikace, hotelové a restaurační služby a zemědělská infrastruktura.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

V současné době není mezi ČR a SAR uzavřena žádná bilaterální dohoda.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

V roce 2014 podpořilo MZV ČR v rámci humanitární pomoci SAR projekt „Urgentní zdravotní péče pro nejzranitelnější skupiny obyvatel v prefekturách Ouham-Pende a Nana-Mombere, SAR“, částkou 1,98 mil. CZK. Projekt realizovala nevládní organizace Siriri, která v Středoafriické republice dlouhodobě působí. Začátkem prosince rozhodla vláda ČR o poskytnutí humanitárního daru Středoafriické republice. Most, později pojmenovaný „Most Anežky České“, byl do Bangui zaslán v polovině prosince 2014.

V rámci rozvojové pomoci byl ve spolupráci s neziskovou církevní organizací Caritas Centrafrique realizován v roce 2014 malý lokální projekt „Education aux écoles du région de Bozoum – Zabezpečení výuky ve školách oblasti Bouzoum“. Projekt si kladl za cíl zabezpečit výuku v osmi školách této oblasti po dobu tří měsíců. Vyplácené mzdy ve výši pouhých 30 Euro/měsičně 79 učitelům (tj. celkem 200 036 Kč) umožnily zahájit školní rok a pokračovat ve výuce. Bouzoum se tak prakticky stal jedinou oblastí Středoafriické republiky, kde mohl začít školní rok podle plánu.

V rámci rozvojové pomoci ČR byl v roce 2016 prostřednictvím neziskové církevní charitativní organizace Caritas

---

Centrafrique realizován malý lokální projekt „Reinforcement de l'élevage de bétail au Carmel de Bangui - Bimbo, camp de déplacés, République centrafricaine – Posílení chovu dobytka v uprchlickém táboře karmelitů v Bangui - Bimbo, Středoafriická republika ». Projekt si kladl za cíl doplnit stavy dobytka chovaného pro následný prodej masa, mléka a mléčných výrobků za účelem zajištění obživy pro místní uprchlický tábor. Původní stádo utrpělo citelné ztráty způsobené objektivními skutečnostmi, jako krádeže, úmrtí v důsledku nemocí apod. Tento cíl byl splněn – dne 15 listopadu 2016 bylo zakoupeno 25 kusů dobytka v hodnotě 385 520,31,- Kč. Konkrétní dopady nárůstu počtu dobytka se projeví až po nějaké době.

V roce 2017 byl realizován se SIRIRI projekt "Zkvalitnění výuky v základních školách v regionech Ouham-Pendé a Nana-Mambaré" skočivající v poskytování školení místních pedagogů v moderní pedagogice a pořízení didaktických nástrojů pro výuku v místním jazyce.

V roce 2018 byl realizován Malý lokální projekt: „Rozšíření nejúspěšnějšího středoafriického gymnázia - stavba dvou tříd v gymnáziu Sv. Augustína v Bozoum“. Řešitelem projektu byla česká nezisková organizace SIRIRI, která v SAR působí již 13 let a ZÚ Abuja pravidelně podporuje její aktivity skrze projektové výzvy MLP. V minulosti takto podpořilo například výrobu historicky prvních slabikářů v národním jazyce sango.

---

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

- 5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty
- 5.2. Kalendář akcí

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Za současné krize nelze hovořit o perspektivách trhu. Trh SAR je malý a postižený krizí a kupní síla převážné většiny obyvatel je velmi nízká. Vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMACu, zejména Kamerun, odkud se většina zboží do SAR dováží. České zboží se na trhu setká s velmi silnou francouzskou konkurencí, rychle rostoucími dovozy levného čínského zboží. Po uklidnění bezpečnostní situace a finanční stabilizaci země by mohly být perspektivní potravinářské výrobky, domácí potřeby všeho druhu, bižuterie, sklo a porcelán, chemikálie, hnojiva, telekomunikační zařízení, zařízení na rafinaci ropy, těžební zařízení a stavební stroje, strojní zařízení (i repasované), jednoduché strojní vybavení dílen, zemědělské stroje, zavlažovací systémy a úprava vody, automobily (i ojeté), ošacení (včetně second-handu), pneumatiky, generátory, solární panely atd.

V dlouhodobé perspektivě pak zařízení na zpracování produktů zemědělského sektoru. Úspěch by mohla mít nabídka subdodávek pro zahraniční společnosti působící v SAR na poli průzkumu a využití zásob nerostných surovin.

5.2 Kalendář akcí

Významné výstavy ani veletrhy v SAR neexistují.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Jde o malý trh charakterizovaný velmi nízkou kupní silou obyvatel. Vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMAC. Zákazník se orientuje především na cenu, kvalita zboží je až na druhém místě – stále rostoucí dovozy levného čínského zboží představují významnou konkurenční překážku.

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Situace v SAR je pro české vývozce velmi komplikovaná z mnoha důvodů, za současné krize převažují bezpečnostní aspekty, právní vakuum a faktický bankrot země a velká chudoba. Vedle dalších faktorů, působících ve všech zemích oblasti (velmi nízká kupní síla, geografická vzdálenost, pracnost případu, nedůvěra v serióznost partnera, vysoká korupce....) existují i specifické faktory jako např. orientace na tradiční (především francouzské, kamerunské, čadské) dodavatele, omezení spotřeby, velký počet uprchlíků, rozpad zásobovací sítě, orientace na velmi levné čínské zboží a neexistence smluvní základny.

Navázání vztahu s místním (případně kamerunským, čadským) spolehlivým partnerem (dovozcem, distributorem, zástupcem) je základní podmínkou úspěšného obchodu. Další možností je orientace na organizace poskytující humanitární pomoc (EU, FAO, OSN).

Zboží je do SAR dováženo nákladními auty přes přístavy v Douale nebo Point Noire. Doba transportu se může protáhnout i na měsíce. Zboží denní potřeby je v SAR většinou prodáváno v malých obchodech a na trzích, kterých je velké množství nebo přímo na ulici. Větší obchody existují pouze v Bangui. Cena je základním předpokladem prodejního úspěchu.

Nejlepší strategie vstupu na trh je prostřednictvím místního (případně kamerunského nebo čadského) agenta nebo distributora znalého jazyka a místních obchodních zvyklostí, který pracuje buď na bázi provizních smluv „ad hoc“ nebo na dlouhodobém smluvním základě. Nejvhodnější pro dodavatele je nalezení bonitního partnera, který by pracoval na svůj účet a sám nabízené zboží hradil při jeho odběru.

Pro jakýkoliv větší případ je zásadní, aby měl místní zástupce dobré kontakty na místní administrativu.

Vzhledem k množství podvodů je vždy důkladné prověření partnera (due dilligence). U dodávek strojů a složitějších zařízení zákazník obvykle očekává dostatečnou zásobu náhradních dílů a servis. ČR nemá v SAR vybudovanou žádnou síť zástupců, kteří by pravidelně ošetřovali místní trh.

6.2 Dovošní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Vzhledem k tomu, že jde o zemi bez přístupu k moři, je dovoz zboží do SAR složitý a drahý proces (druhý nejsložitější systém na světě). Pro dovoz zboží je požadováno 17 dokumentů, v přístavu v Douale (Kamerun) a Point Noire (Kongo) jsou zřízena celní pracoviště SAR.

Místní plně registrovaný dovozce musí mít licenci vydanou Direction du Commerce intérieur ministerstva obchodu a průmyslu, dále faktury (pokud možno ve francouzštině nebo jiném světovém jazyce, ale s přiloženým francouzským překladem a popisem zboží. Všechny faktury musí obsahovat jména dodavatele a příjemce zboží, název zboží, jednotkovou a celkovou cenu a údaje o množství.

Jednotková a celková cena musí být uváděna v paritě CIF, se specifikovanou hrubou a čistou hmotností a prodejními podmínkami). Rovněž je třeba dokládat osvědčení o původu zboží (2 kopie) vydaný průmyslovou a obchodní komorou v zemi původu, lodní nákladový list (Bill of Lading), nebo letecký nákladový list (Air Waybill), balící listy (Packing List), povolení k překročení hranic (border crossing authorization), příkaz k uvolnění karga (cargo release order), příkaz k vybrání karga (collection order), celní potvrzení, potvrzení o zaplacení daní, zdravotní/technické osvědčení, účty z námořního terminálu, účet za elektronické sledování karga, příkaz k přepravě (dopravce), celní dovošní prohlášení, tranzitní dokument (S101), potvrzení o pojištění a zprávu o pre-shipment inspekci. Společnost Bureau Veritas BIVAC byla pověřena k provádění pre-shipment inspekce dováženého zboží v hodnotě vyšší než 0,5 mil. FCFA (www.bureauveritas.com).

Dovošní cla (oficiální) ze zemí mimo společenství CEMAC jsou odvozena od cen ad valorem. Přepravní pojištění musí být hrazeno dovozcem na úseku mezi domovským a kamerunským přístavem Douala a suchozemskou hranicí SAR.

- základní výrobky – sazba je 5 %
- suroviny a základní zařízení – sazba 10 %
- polotovary (zejména většina dovážených potravinářských výrobků, nástroje, pneumatiky) – celní sazba je 20 %
- běžné spotřební zboží (konzervované potraviny, elektronika apod.) – sazba 30 % VAT činí 19% (s výjimkou některých komodit (léky). Dovožce rovněž platí tzv. statistickou a integrační daň 2%, a IR/IS 5% (záloha na daň ze zisku). Na alkoholické nápoje, tabákové výrobky, kosmetiku a šperky se vztahuje tzv. doplňková daň (droit d'accise) ve výši 25 %; na nealkoholické nápoje se rovněž vztahuje tato daň ve výši 10%. Cement a nové dopravní prostředky mají nulové clo.

Neexistují zvláštní předpisy ohledně označování zboží (s výjimkou cukru, rýže a mouky, kdy musí být na obalu jméno a adresa dovozce, váha a země původu), návody musí být ve francouzštině a metrickém systému. Totéž se týká označování potravin. Zboží by mělo splňovat evropské/francouzské normy. Zakázán je dovoz drog, zboží ze slonoviny a zbraní. Dovážené léky se registrují u ministerstva zdravotnictví, veterinární léky pak u ministerstva živočišné výroby. Dovož mobilů podléhá povolení ministerstva telekomunikací.

Exportní hodnota zboží se určuje v paritě FOT. Vývozce musí mít licenci Direction du Commerce extérieur ministerstva obchodu a průmyslu. Vyvážené potraviny musí mít fytosanitární/veterinární certifikát (Direction générale de la réglementation et du contrôle), vyvážené zboží pak certifikát původu. Lovecké trofeje se smí vyvézt na základě povolení k lovu. Speciální certifikaci podléhá vývoz diamantů a dřeva.

Vývozní daň se platí u zlata 1,75%, diamantů (8%), kulatiny (10,5%), dřeva (4,5%), dobytka a kávy.

Ochrana domácího trhu:

Teoreticky platí určitá omezení na dovoz cukru, kávy, diamantů (certifikace), potravin rostlinného a živočišného původu (fytosanitární osvědčení země původu). Neexistují zvláštní předpisy ohledně označování zboží (s výjimkou cukru, rýže a mouky, kdy musí být na obalu jméno a adresa dovozce, váha a země původu), návody musí být ve francouzštině a metrickém systému. Totéž se týká označování potravin. Zboží by mělo splňovat evropské/francouzské normy. Zakázán je dovoz drog, zboží ze slonoviny a zbraní. Dovážené léky se registrují u ministerstva zdravotnictví, veterinární léky pak u ministerstva živočišné výroby. Dovoz mobilů podléhá povolení ministerstva telekomunikací. V současné době je zakázán vývoz diamantů.

Podrobné informace viz: www.izf.net

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Pozn. za současné bezpečnostní, právní a finanční krize uvádíme spíše pro informaci.

Dne 1. ledna 1998 vstoupila v platnost dohoda mezi 15 africkými zeměmi měnové CFA-zóny (a Guineou), nazvaná OHADA (Organisation pour l'Harmonisation du Droit des Affaires en Afrique), která podporuje rozvoj afrického hospodářského společenství, společnou obchodní politiku a garantuje obchodníkům a investorům právní jistotu a kompatibilitu.

SAR přistoupila k dohodě OHADA a zdejší obchodní právo by teoreticky nemělo lišit od evropského (francouzského). Domácí i tak zahraniční firmy mohou podle zákona fungovat jako mimo jiné jako pobočka (succursale), Société a Responsabilité Limitée" (SARL – spol. s r.o.) nebo „Société Anonyme (a.s.)" - platí pouze určité základní odlišné požadavky na výši minimálního kapitálu (SARL 1 mil. FCFA, SA 10 mil. FCFA). Zahraniční společnosti registrované v SAR jsou považovány za tuzemské subjekty a mají podle zákona stejná práva a povinnosti jako místní společnosti. Pro jejich registraci platí rovněž stejné předpisy a pravidla.

Pravidla pro zřízení kanceláře jsou kodifikována v obchodním zákoníku a prováděcích předpisech (www.droit-afrique.com), procedura je v zásadě podobná jako v ČR. Společnost se zakládá na ustavující valné hromadě, kde se sejdou zakládající společníci, nebo jejich zástupci (plná moc ověřená českým notářem ve francouzštině popř. s úředním překladem, v případě fyzických osob kopie pasu nebo OP, v případě právnických osob výpis z OR opatřený překladem). Základní jmění se vloží na účet v bance.

Společenská smlouva musí mj. obsahovat přesné jméno a sídlo firmy, právní formu, základní kapitál, datum založení, jména všech statutárních zástupců. Podpůrné dokumenty je třeba opatřit úředním překladem do francouzštiny. Dokumenty se v SAR sepisují francouzsky. Společnost následně kontaktuje Guichet Unique, který vyřídí registraci na místní obchodní komoře (Chambre du Commerce), registru firem, sociálního, zaměstnaneckého a daňového úřadu. Vyžadována je kopie společenské smlouvy ověřené notářem, deklarace o bezúhonnosti, ověřená kopie OP či pasu společníků, u cizinců i povolení k pobytu, doklad o uložení základního jmění v bance (výpis z účtu), fotografie společníků. Posledním krokem je získání licence u ministerstva obchodu. Založení společnosti musí být veřejně publikováno.

Doporučujeme zakládat firmu pomocí místního právníka se znalostí jazyka a francouzského obchodního práva.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Vzhledem k omezené infrastruktuře v zemi má největší význam reklama v některém z místních jazyků prostřednictvím rozhlasu. Reklama v TV je účinná pouze v Bangui. Místní deníky a týdeníky rovněž přijímají inzerci, vzhledem k nízké vzdělanosti má ale pouze omezený dopad. Místní odběratel rovněž obvykle požaduje, že mu zahraniční partner dodá dostatek propagačních materiálů ve francouzštině.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Práva musí být registrována v místě a vynucována podle místních zákonů. SAR má zákony na ochranu autorských práv (nutno uplatňovat u ministerstva kultury). Majitel ochranné známky by ji měl v SAR registrovat (u ministerstva obchodu a průmyslu). SAR přijala zákony vyhlášené African Intellectual Property Office (OAPI se sídlem v Yaoundé), která si klade za cíl m.j. ochranu patentů. Jako člen OAPI přijala SAR řadu závazků vyplývajících z mezinárodních smluv na ochranu patentů, duševního vlastnictví, včetně Pařížské a Bernské dohody. Jako člen WTO je SAR signatářem dohody TRIPS. SAR je rovněž členskou zemí WIPO (World Intellectual Property Organization).

Navzdory účasti v těchto mezinárodních konvencích bylo dosud uděláno velmi málo pro zastavení prodeje pirátských hudebních nahrávek, videokazet, počítačového softwaru, léků, ošacení atd. Vláda SAR řeší základní existenční problémy obyvatel, ochrana duševního vlastnictví nepatří mezi její priority.

6.6 Trh veřejných zakázek

Za současné situace neexistuje. Podle zákona by veřejné zakázky měly být předmětem soutěže. Systém zadávání veřejných zakázek byl vždy silně kritizován – mnoho mezinárodních donorů se snažilo o jeho zprůhlednění. Veřejné zakázky byly často upraveny „na míru“ předpokládanému vítězi, o kterém rozhodovala úzká skupina lidí spojená s vládnoucí mocí. V SAR nelze získat zakázku bez kontaktů a znalosti poměrů.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

SAR je členem Mezinárodního centra pro řešení investičních sporů (ICSID) a newyorské konvence z roku 1958. Je členem WTO, podepsala také konvenci, připravenou organizací OHADA (Organisation pour l'Harmonisation des Droits des Affaires en Afrique), která uvádí do souladu právní normy patnácti členských zemí v oblasti řešení obchodních a investičních sporů a bankrotů. SAR je rovněž členem agentury MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency). Měla by tedy rozhodnutí cizích soudů uznávat.

Dobře sepsaná obchodní smlouva (nejlépe místním právníkem) má zásadní důležitost pro předcházení a řešení obchodních sporů. Vždy třeba důkladně prověřit s kým smlouvu uzavíráme (due diligence). V obchodní smlouvě je třeba vždy specifikovat místo řešení sporů (nejlépe v zahraničí). Se soudním řešením sporů jsou obvykle spojeny vysoké náklady a vynutitelnost práva v SAR je i za normální situace velmi obtížná a zdoluhavá, dnes prakticky nulová. Proti místnímu subjektu bude cizinec vždy v nevýhodě. Zásadně se proto doporučuje řešení sporu dohodou a mimosoudní vyrovnání.

Ve vztahu k českým firmám jsme dosud nezaznamenali případ obchodního sporu, který by musel být řešen třetí stranou (soudem). V každém případě doporučujeme zakomponovat do kontraktu ustanovení, na základě kterého by případné

arbitrážní řízení probíhalo mimo SAR.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Obchodní jednání doporučujeme vést v zahraničí. Při jeho plánování je třeba vzít v úvahu nedochvilnost - je zpravidla nutné plánovat rezervu. Jednání jsou často odkládána a obchodní partneři se na schůzky velmi často vůbec nedostaví. Jednacím jazykem při obchodních jednáních je francouzština. Oblečení je buďto tradiční nebo evropské (pro jednání je vždy žádoucí oblek s kravatou). Význam známostí a osobních kontaktů je při uzavírání obchodů zásadní.

Úřady jsou funkční pouze v omezené míře, rozhodovací procesy jsou velmi zdlouhavé a jsou často stimulovány zájmy vlivných skupin.

Používaná měna je středoafriický frank, tzv. CFA-frank („Cooperation Financiere en Afrique Centrale francs“; emitovaný Centrální bankou středoafriických států, sdružených do tzv. CEMAC – „Union économique et monétaire de l'Afrique centrale“). Středoafriický frank se dále dělí na 100 centimů.

Mezinárodní označení XAF. Průměrný kurz 2016: 1 USD = 612,03 XAF (FCFA), pevně ukotven na Euro 1 Euro = 655,96 XAF. V zahraničním obchodě jsou nejčastěji používanými měnami EUR a USD.

Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba:

- 1. leden – Nový rok
- Velikonoční pondělí
- 29. 3. (den Bogandy)
- 1. květen – Svátek práce
- květen – Nanebevstoupení Páně (l'Ascencion)
- Svatodušní pondělí
- 30. červen – den motliteb
- 13. srpen – Den nezávislosti (Indépendence)
- 15. srpen – Nanebevzetí Panny Marie (l'Assomption)
- 1. listopad – Svátek všech svatých (la Toussaint)
- 1. prosinec (vyhlášení republiky)
- 25. prosinec – Vánoce

Obvyklá pracovní doba úřadů: pondělí – pátek 7.30 – 15.30

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

SAR prochází od prosince 2012 hlubokou krizí, která vyvrcholila v březnu 2013 dobytím hlavního města rebely z hnutí Séléka a sesazením režimu prezidenta Bozizého. Příslušníci Séléka, většinou muslimové s množstvím žoldáků z Čadu a Súdánu, začali okrádat, rabovat, zabíjet místní obyvatelstvo. Křesťanští obyvatelé vytvořili skupiny domobrany s názvem

anti-Balaka, které se jednak bránily proti útokům Séléka, jednak se mstily na bezbranném muslimském obyvatelstvu. Jen v Bangui bylo zabito více než 1000 lidí, mnozí pozorovatelé k popisu stavu užíli slovo genocida. Aby zabránila další eskalaci násilí, vyslala Francie 5. 12. 2013 do SAR v rámci operace Sangaris 1600 vojáků. Dne 5. 12. 2013 zároveň RB OSN schválila rozmístění africké mise MISCA o síle 6 000 osob. V červenci 2014 uzavřely Seleka a anti-Balaka dohodu o příměří, Seleka se stáhla z hlavního města do centrální a severovýchodní části země. Poté se bezpečnostní situace v hlavním městě se stabilizovala, došlo i k poklesu kriminality. Na západě země se bezpečnostní situace rovněž poněkud zlepšila. Přesto čas od času vypukne prudká krize (např. v říjnu 2014 v Bangui, listopadu v Ngaragba, prosinci v Mbrés, v únoru 2015 v Bria atd. Rozšířil se ale nový prvek kriminální činnosti – únosy cizinců (katolických misionářů, pracovníků OSN), unesen byl i ministr mládeže a sportu. V současnosti zůstává nekomplikovanější situace v centru a na východě země (v okolí Kaga Bandoro, Bambari, Bria), kde jsou ložiska diamantů. Na východě operují povstalci LRA. Pravidelně jsou zaznamenávány projevy násilí, včetně únosů, vražd a rabování. Po celé zemi působí ozbrojené skupiny, které přepadávají místní obyvatelstvo i cizince. Na silnicích bývají falešné checkpointy. V lednu 2015 bylo zaznamenáno několik únosů pracovníků nevládních organizací a OSN, unesen byl ministr mládeže a sportu.

MZV ČR z bezpečnostních důvodů důrazně doporučuje se cestám do Středoafriické republiky zcela vyhnout. V případě nezbytné cesty doporučujeme zachovávat nejvyšší stupeň opatrnosti a registrovat se před cestou na webové stránce MZV.

Před cestou do zemí subsaharské Afriky regionu by měl každý cestovatel navštívit odborného lékaře -specialistu na tropické choroby, kde lze absolvovat všechna doporučená očkování. Doporučuje se nechat si před cestou zkontrolovat také protilátky na TBC a dětskou obrnu a případně doplnit i tato očkování. Proti velmi vážné tropické nemoci přenášené komáry - malárii - očkování neexistuje. Pro krátkodobý pobyt je doporučována předběžná profylaxe antimalariky, přičemž na jednotlivé deriváty se po čase v teritoriu vytváří resistance. Proto je nutno typ použitého antimalarika konzultovat před odjezdem se specialistou na tropické nemoci. Mezi běžná antimalarika Flansidar, Coartem a Artesum. Při výskytu sebemenších příznaků jakékoliv nemoci (chřipky, angíny, bolesti hlavy, pocity únavy) je nutno navštívit nejbližší nemocnici a nechat si udělat malarický test. Ten je velmi jednoduchý (odběr vzorku krve z polštářku prstu na ruce) a rychlý - trvá cca 15 minut i s rozbořením krve. Léky proti již probíhající malárii jsou volně v prodeji a jsou účinné - nemoc ustoupí během dvou až tří dnů. Zásadní je nenechat nemoc rozvinout (inkubační doba malárie je cca týden) – pak může mít fatální následky. Rovněž lze doporučit, aby si cestovatel koupil v cílové zemi jedno balení místních protimalarických léků a vzal si ho zpět s sebou do ČR. Vzhledem k inkubační době se malárie může projevit až po návratu zpět do vlasti a s jejím výskytem a tedy i léčením by mohly být v ČR problémy.

Pro vstup do země je vyžadován platný cestovní pas, vízum a mezinárodní očkovací průkaz. Doporučujeme originály dokladů uschovat a prokazovat se jejich kopiemi. Víza uděluje Velvyslanectví SAR ve Francii:

Ambassade de la République centrafricaine, Rue de Perchamps 30, Paris, tel. 0033/142244256, web:

www.amb-rcaparis.org

Fotografování v Bangui a dalších městech vyžaduje obzvláštní opatrnost, neboť může být zdrojem šikanování a vymáhání úplatků. Je zakázáno fotografovat prezidentský palác a další vládní úřady a objekty, jimž je přikládán místními úřady strategický význam. Mimo hlavní město a jeho nejbližší okolí je nutné používat terénní vozidla. Nedoporučuje se cestovat

po setmění a vycházet v Bangui po 22.00 hodině. V případě autonehody je vhodné nezastavovat, ale nehodu nahlásit na nejbližší policejní stanici.

Česká republika nemá ve Středoafriické republice zastoupení a možnosti eventuální pomoci českým občanům v nouzi jsou velmi limitované. Diplomatickou a konzulární příslušnost pro SAR má velvyslanectví ČR v Nigerijské federativní republice. Občan v nouzi může kontaktovat ZÚ Francie v Bangui a požádat o konzulární pomoc.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Viz varování v kapitole 6.9.

Zaměstnavatel musí pro budoucího zaměstnance získat pracovní povolení na ministerstvu práce (DG travail). K tomu je třeba předložit pracovní smlouvu. Na základě pracovního povolení může zaměstnanec žádat o pracovní vízum. Ve skutečnosti jde o velmi složitý a dlouhodobý proces.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Lékařská péče je velmi limitovaná a placená. V Bangui jsou tři nemocnice a několik soukromých klinik, jejich vybavení je nicméně velmi zastaralé a ošetření se doporučuje pouze v případě nejvyšší nutnosti. Je rovněž možné pokusit se kontaktovat lékaře při ZÚ Francie +236 70 90 16 53.

Doporučuje se kvalitní cestovní pojištění s možností rychlé repatriace do Evropy ze zdravotních důvodů. Jako povinné je vyžadováno očkování proti žluté zimnici, mezinárodní očkovací průkaz je kontrolován při příletu do země. Důrazně se doporučuje očkování proti tyfu, žloutence A+B, meningitidě, choleře a tetanu. Na celém území se vyskytuje malárie. Virem HIV je nakaženo cca 20 % obyvatelstva, z toho je 40 % mladých žen. V jižní části země, porostlé deštným pralesem, se může vyskytnout ebola, problémem je tuberkulóza.

Aktuální informace o zdravotní situaci a povinných a doporučených očkováních poskytne Centrum cestovní medicíny, Havelská 14, Praha 1 a Vinohradská nemocnice, Centrum geografické medicíny a každá hygienická stanice. Vyšetření na malárii a další nemoci provádí přímo v SAR Institut Pasteur Bangui, tel. +236 618996.

---

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Diplomatickou a konzulární příslušnost pro SAR má **velvyslanectví ČR v Nigerijské federativní republice**.

Embassy of the Czech Republic, Gnassingbe Eyadema Street, Plot No. 5

P.O.Box 4628

Asokoro, Abuja, Federal Republic of Nigeria

tel.: 00234-7037571096

obchodně ekonomický úsek: 00234-8055056091

e-mail: abuja@embassy.mzv.cz

obch. ekonomický úsek: commerce.Abuja@mzv.cz

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Česká centra, Czech Trade, Czech Tourism ani jiné české instituce v zemi nepůsobí.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Zastupitelský úřad Francie

Adresse : Avenue Charles de Gaulle - BP 784 – BANGUI

Téléphone : [+236] 21 61 30 10 ; [+236] 72 72 68 88 ; [+236] 70 02 86 90

E-mail: amba@diplomatie.gouv.fr , admin-francais.bangui-amba@diplomatie.gouv.fr

Web: <http://www.ambafrance-cf.org/>

Police (Commissioner): Tel: +236 21.61.13.00

L'Institut Pasteur de Bangui: +236 21 61 08 66 / +236 21 61 01 09

Email: ipb@pasteur-bangui.org

Addresses of major institutions:

Ministere du commerce et de l'Industrie

B.P. 1988 - BANGUI République Centrafricaine

Tel. : + (236) 21 61 10 55 / + (236) 21 61 26 04

Email: infos@minco-rca.org

Chambre de commerce, d'industrie, des mines et de l'artisanat (CCIMA)

BP 252 & 813 Bangui

Tel. : (236) 21 61 16 68/21 61 64 19

Fax : (236) 21 61 77 58

Chambre de Commerce, d'Industrie, des Mines et d'Artisanat de Centrafrique

Rue du Docteur Noël Ballay - BP 252 et 813 - BANGUI

Tel. : (236) 61 16 68 - Fax : (236) 61 56 60

7.4 Internetové informační zdroje

- www.cia.gov
- www.allafrica.com
- www.irinnews.org
- www.acap-cf.info
- www.izf.net
- www.africatime.com
- www.primature-rca.org
- www.journaldebangui.com
- www.wto.org